

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

11 oktober 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR CULTUUR, MEDIA EN SPORT

Vraag om uitleg van mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over de voorlopige bescherming van het Pietersveld op het grondgebied van de gemeenten Wingene en Ruiselede

Commissie voor Cultuur, Media en Sport

Donderdag 11 oktober 2001

VOORZITTER : De heer Jos Stassen

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.04 uur.*

Vraag om uitleg van mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over de voorlopige bescherming van het Pietersveld op het grondgebied van de gemeenten Wingene en Ruiselede

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Gardeyn tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over de voorlopige bescherming van het Pietersveld op het grondgebied van de gemeenten Wingene en Ruiselede.

Mevrouw Gardeyn heeft het woord.

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, een aantal eigenaars en gebruikers uit Wingene en Ruiselede hebben me over dit onderwerp geraadpleegd. Er zijn immers in de streek heel wat gebouwen zonevreemd. Veel eigenaars zijn ongerust over de ontwaarding van hun gebouwen, die daarvan het gevolg zou kunnen zijn. Dit probleem werd nog niet helemaal opgelost door de recente decreetswijziging.

Daarenboven doorkruist een voorlopige bescherming als landschap de bestaande wetgevingen betreffende de ruimtelijke ordening en het natuurdecreet, en dit zowel voor zone-eigen als voor zonevreemde eigenaars. De mensen hebben het gevoel dat ze nergens nog veilig zijn.

Zij stellen zich veel vragen over deze voorlopige bescherming.

Mijnheer de minister, is een landschapsbescherming in natuurgebieden, agrarische gebieden met ecologisch belang en landschappelijk waardevolle agrarische gebieden nog nodig ? De vegetatie, de historisch permanente graslanden en de kleine landschapselementen zijn immers in de natuur- en de agrarische gebieden met ecologisch belang beschermd door het besluit van de Vlaamse regering van 23 juli 1998 tot uitvoering van het natuurdecreet, dat voor wijzigingen een natuurvergunning oplegt. Daarnaast wordt eenzelfde natuurvergunning opgelegd voor wijziging van kleine landschapselementen in landschappelijk waardevolle agrarische gebieden. Is dit geen dubbel gebruik ?

Is het nog mogelijk om in het voorlopig of definitief beschermd landschap bouwvergunningen te verkrijgen voor nieuwbouw, herbouw en verbouwing, zo dit strookt met de wetgeving betreffende de ruimtelijke ordening ? Indien Monumenten en Landschappen een negatief advies geeft of voorwaarden oplegt, dan is die uitspraak blijkbaar bindend. Is een beroep tegen een negatieve beslissing van de vergunningverlenende overheid op grond van dergelijk bindend advies zinloos omdat het advies negatief zal blijven ? Wordt dit advies in beroep dan door u opnieuw bekeken ? Of wordt hier afbreuk gedaan aan de rechten van de verdediging ?

Meent u niet dat de juridische draagkracht van eigenaars en gebruikers stilaan overschreden wordt als bovenop de bestemming van de ruimtelijke ordening telkens opnieuw overdrukken gelegd worden als vogelrichtlijngebied, habitatrichtlijngebied, waterwingebieden en beschermingszones, nitraatgevoelige gronden, beschermde oppervlaktewatergebieden, Ramsargebieden, af te bakenen Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) en Integraal Verwerings- en ondersteunend Netwerk (IVON) ? Daarenboven zijn er dan nog discussies over graslanden die al dan niet historisch permanent zijn.

Gardeyn-Debever

Wenst u de landbouw in het desbetreffende gebied nog voldoende kansen te geven om rendabel te exploiteren op een moderne manier in het kader van de goede landbouwpraktijk ?

Meent u niet dat een openbaar onderzoek van een voorlopige bescherming tijdens de vakantiemaanden, zoals gebeurde in het Sint-Pietersveld, getuigt van weinig fairplay van de overheid ? Tijdens deze vakantieperiode werd trouwens geen ambtenaar bereid gevonden om de plannen tot bescherming toe te lichten.

Is het logisch dat een besluit tot voorlopige bescherming aan de betrokkenen werd betekend door minister Sauwens die niet meer in functie was op het ogenblik van de betekening, en geen ministeriële verantwoordelijkheid meer droeg ? De mensen vonden dit zeer eigenaardig.

Vindt u het correct dat pachters van gronden, die eigendom zijn van het Vlaams Gewest, zelfs niet verwittigd werden van de voorlopige bescherming door hun eigenaar, terwijl dit toch een verplichting is die voortvloeit uit artikel 7, § 3 van het landschapsdecreet ?

Meent u niet dat de in het agrarisch gebied gelegen gronden uit de bescherming kunnen gelicht worden, temeer omdat zij hun landschappelijke waarde zullen behouden ?

Ik heb de adviezen van de gemeente Wingene en Ruiselede geraadpleegd. Beide hebben een negatief advies gegeven.

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, de bescherming die het natuurdecreet biedt, is van een andere orde dan die van het landschapsdecreet. Waar het natuurdecreet enkel natuurwaarden beoogt, wil het landschapsdecreet tevens de cultuurwaarden in de open ruimte beschermen. Het decreet op de bescherming van landschappen van 16 april 1996 voorziet uitdrukkelijk in de waarden, die van algemeen belang zijn om tot bescherming over te aan. Het betreft de natuurwetenschappelijke, historische, esthetische of sociaal-culturele waarden. Een natuurdecreet slaat specifiek op een aantal natuurwaarden. Ik heb daar alle respect voor. Een landschap is echter meer dan natuurwaarden alleen.

Er is natuurlijk een gemeenschappelijke bezorgdheid met de natuurwaarden, maar het historisch-ecologisch aspect primeert in de landschapszorg. Dit geeft aanleiding tot andere prioriteiten inzake landschapsbeheer. De aanwezigheid van historische, esthetische en sociaal-culturele facetten in het landschap weerspiegelt samen met de natuurwetenschappelijke elementen de diversiteit en rijkheid van het landschap. Precies om al die verschillende aspecten evenwichtig te kunnen afwegen, wordt ernaar gestreefd om een beheersplan voor de beschermde landschappen op te maken, waardoor alle beschermingswaarden op een evenwichtige wijze worden gevrijwaard, en dit vanuit een integrale benadering. Dit heeft een heel andere, aanvullende impact op de beleving van de open ruimte.

Inzake vergunningen is het landschapsdecreet geïntegreerd in de andere vergunningsstelsels, zoals ruimtelijke ordening of milieu, aangezien hierbij een adviesprocedure aan de vergunningverlenende instanties is ingesteld. Voor de burger blijft de vergunningsaanvraag bijgevolg eenduidig.

Het is inderdaad nog mogelijk om in voorlopig of definitief beschermde landschappen bouwvergunningen te verkrijgen. Artikel 12 van het decreet van 16 april 1996 houdende de bescherming van landschappen stipuleert immers dat de beschermingsvoorschriften aanvullingen en verfijningen zijn van de sectorale wetgevingen. Dit impliceert dat een bescherming de uitvoering van een bestemmingsplan niet onmogelijk kan maken, doch alleen verfijnen en aanvullen. Wanneer beroep wordt aangekend tegen een beslissing van de vergunningverlenende overheid, wordt het advies inderdaad opnieuw bekeken. Alle nieuwe elementen in het dossier worden opnieuw afgewogen bij de adviesverlening door de administratie. Daarnaast is tegen een beslissing van de overheid op basis van een advies van mijn administratie steeds beroep mogelijk bij de Raad van State.

De afgelopen 10 jaar is dit het ultieme instrument geworden van burgers. Als men denkt door de administratie of het bestuur tekort te worden gedaan, stapt men naar deze instantie. De Raad van State is voor veel bestuursorganen een nachtmerrie geworden. Ik voeg daar wel aan toe dat als ik moet kiezen tussen de nachtmerrie en de kansen voor de individuele burger om voldoening te krijgen, ik voor het tweede kies. Er moeten uiteraard wetten van algemeen belang zijn. De burger moet zich echter binnen dat kader kunnen vinden. Dat is mijn politieke overtuiging.

Van Grembergen

Het decreet van 16 april 1996 houdende de bescherming van landschappen gaat terug tot de wet van 31 augustus 1931 tot bescherming van monumenten en landschappen. Ze is de oudste wetgeving inzake ruimtelijke bepalingen en gaat alle andere wet- en regelgevingen vooraf. Het behoud van de culturele identiteit van Vlaanderen is overigens een kernopdracht van de Vlaamse overheid. Landschappen behoren ook tot ons erfgoed en tot onze culturele identiteit. We zijn met recht en reden trots te wonen in de Lage Landen bij de zee.

Ook op internationaal niveau beantwoordt het decreet volledig aan de Europese Conventie van Firenze betreffende de bescherming van landschappen. Deze materie ligt niet enkel gevoelig in Vlaanderen. Landschappen spreken bij velen in de EU tot de verbeelding. Ze maken een essentieel deel uit van de Europese Unie.

De diverse aangehaalde overdrukken zoals het vogelrichtlijngebied, het habitatrictlijngebied, enzovoort zijn in het Sint-Pietersveld overigens niet van toepassing. Overdrukken, zoals de vogelrichtlijnen en habitatrictlijngebieden, zijn trouwens implementaties van Europese richtlijnen.

De bescherming als landschap is de beste garantie om landbouw op lange termijn kansen te geven en industriële of andere aanspraken op de open ruimte tegen te houden. Er is een tegenstelling tussen de landbouw van een gewone landbouwfamilie en de industriële variant, die dikwijls helemaal geen rekening houdt met het landschap. Oude grachten of stroomgebieden, knotwilgen, populieren, enzovoort worden door deze laatste als hinderlijk ervaren. Veel landbouwers kijken met heimwee terug naar hoe het vroeger was.

Expliciet werd dan ook het beheer van de open ruimte als essentiële beheersdoelstelling opgenomen. Door het verder gebruik van de landbouwgrond, in zijn variatie van akkerland en grasland gebonden aan de geografische en de cultuurhistorische ontwikkeling van de site, kan de open ruimte gegarandeerd worden, waardoor de identiteit van de site met een intense afwisseling tussen open ruimte en beboste percelen wordt gevrijwaard.

Ook het vrijwaren van de open ruimte van bijkomende nieuwe bebouwing omwille van het behoud van de esthetische waarde van het gebied, werd als beheersdoelstelling opgenomen. Voor de bedrijfszetels, gelegen binnen de afbakening – bedrijfszetels aan de rand werden maximaal uit de afbake-

ning gehouden – wordt stelselmatig bij elke aanvraag tot werken afgewogen hoe de moderne bedrijfsvoering kan inspelen op het behoud van de beschermingswaarden. De uitspraken gebeuren dus niet in het wilde weg. Men maakt een afweging van wat men een normale landbouwbedrijfsuitbating noemt.

In het landschapsdecreet staat dat, nadat de bevoegde minister beslist heeft tot de voorlopige bescherming van een landschap, de administratie de eigendomstoestand opzoekt zoals die was op het ogenblik van de ondertekening van het besluit, namelijk 3 maart 2001. Dit is een zware administratieve opdracht, vooral in die landschappen met veel verschillende eigenaars. Het is immers de taak van de administratie om zo spoedig mogelijk na het treffen van de beslissing tot het inzetten van de beschermingsprocedure, de rechthebbenden daarvan in kennis te stellen. Het zou onverantwoord zijn om daarbij 2 maanden te wachten omwille van de vakantie. Bijgevolg kregen de eigenaars nog ruim 3 weken voor de regionale verlofperiode een betekening, en konden ze deze verlofperiode benutten om het dossier te bestuderen. Dit werd door de eigenaars positief onthaald.

Gedurende de vakantieperiode was op de bevoegde dienst permanent iemand aanwezig die de verschillende vragen over deze landschapsbescherming heeft beantwoord. Vanuit een landbouworganisatie werd mondeling de vraag gesteld hoe de beschermingsprocedure verloopt. Hierop werd geantwoord. Deze organisatie heeft op geen enkel moment, noch schriftelijk, noch mondeling, de vraag gesteld om het voorlopig beschermingsbesluit te komen toelichten. Wel is de administratie ingegaan op een vraag van het gemeentebestuur van Wingene om een infovergadering in de gemeente te organiseren op 20 augustus. Op deze vergadering waren ook inwoners van Ruiselede aanwezig. Het voorlopig beschermingsbesluit werd door de administratie uitvoerig toegelicht.

De administratie heeft mij ook verzekerd dat in het dossier 'beëindigd onderzoek', waarin eventuele bezwaarschriften worden behandeld, alle ingebrachte adviezen, bezwaarschriften en opmerkingen werden verwerkt, dus ook deze die pas na een eventuele vakantie nog werden doorgestuurd.

Het besluit tot voorlopige bescherming werd inderdaad ondertekend door mijn voorganger. De betekening door de administratie is niets anders dan de verdere uitvoering van een wettelijk genomen beslissing. Daarenboven is het steeds mijn bedoeling

Van Grembergen

geweest om de beleidslijn van mijn voorganger verder te zetten.

Artikel 7, § 2 van het decreet stipuleert dat de administratie de eigenaars, erfpachthouders, opstalhouders en vruchtgebruikers zoals ze bekend zijn bij de administratie van de BTW, Registratie en Domeinen op de datum van het ontwerp moet betekenen. Zij dienen op hun beurt, overeenkomstig § 3, de pachters in kennis te stellen. Voor gronden die toebehoren aan het Vlaams Gewest zijn dat de administraties die instaan voor het beheer van de desbetreffende gronden, in casu de afdeling Bos en Groen van Aminal en de gemeenschapsinstellingen voor bijzondere jeugdbijstand. Mijn diensten hebben navraag gedaan bij de betrokken administraties. Ik erken dat er een fout is gebeurd. De pachters werden niet in kennis gesteld. Het nodige is gedaan om dat alsnog te doen.

Het agrarisch gebied binnen het beschermde landschap maakt integraal deel uit van het landschap en bepaalt mee de cultuurwaarde ervan. Dit werd hierboven uitvoerig toegelicht. Het is bijgevolg niet wenselijk en niet mogelijk om in toepassing van het landschapsdecreet deze gronden eruit te lichten.

Mevrouw Gardeyn, u bent het waarschijnlijk ten gronde met me eens. Ik zou niet graag hebben dat we de landschappen enkel nog kunnen bekijken op schilderijen van bijvoorbeeld De Saedeleer of van Rubens. Rubens wordt dikwijls vereenzelvigd met indrukwekkende religieuze doeken. Hij heeft echter ook schitterende landschapsschilderijen gemaakt. Bruegel heeft het Pajottenland in al zijn schittering weergegeven. We moeten erop toezien

dat we die landschappen niet enkel in de musea kunnen bekijken omdat we ze ondertussen volledig hebben vernietigd.

Het landschapsdecreet had net de bedoeling de nog bestaande 'relikwieën' te bewaren. Het was op geen enkel ogenblik de bedoeling een bijkomend treiterdecreet op te leggen aan de burger of de landbouwer.

De voorzitter : Mevrouw Gardeyn heeft het woord.

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw deskundig en diepgaand antwoord. Ik ben het bijna volledig met u eens. Ik verdedig de streek niet alleen vanuit het oogpunt van de landbouw. Ik spreek ook uit naam van de bewoners.

Ik woon in de streek en heb de evolutie gevolgd. Ik was aanwezig op de hoorzitting. De administratie heeft de zaak zeer goed uitgelegd en getracht de mensen te bedaren. Er was immers enige paniek omdat de pachters niet verwittigd waren.

Iedereen streeft dezelfde doelen na. Een aantal boeren springt zeer voorzichtig om met het landschap. Er is echter een overbevraging en een overregulering. Ik ben de laatste om te zeggen dat men maar naar de Raad van State moet trekken. Ik tracht de zaken via een dialoog op te lossen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 10.24 uur.*
